

TAHT FANAL MITFI

Kull meta jisma' l-ħoss qawwi ta' *silencer* mtaqab riesaq ifferoċjat lejn in-naħha tiegħu, Pullu joħroġ f'salib it-toroq u jiftaħ dirgħajh beraħ. Jarma jaqbeż u jidgħi u jxejjer idejh u meta jara li l-ħoss baqa' għaddej għal xogħlu bla ma ta każu, Pullu jgħaqqad il-ponijiet u jinfexx jgħajjat:

“Tuni mutur u nurikom jien! Nurikom jien!”

Imbagħad jidgħi ftit aktar u jmur jintelaq mill-ġdid taht il-fanal mitfi. Snien twal ilu Pullu kien tifel. Nhar il-preċett filgħodu ommu kienet tellgħetu min widintu l-leminija u hedditu li ttellgħu ukoll mix-xellugija jekk jhameg il-ġlegg u l-qalziet minn lewn il-ħalib tal-bott, li dakinhar stess filgħaxija ommu kellha teħodhom lura lil Katarin, qawwijn u sħaħ. U meta wara t-tqarbin kienu tawhom santa kbira b'Ġesù qed iqarben tifel liebes libsa bħal tiegħu, Pullu deherlu li t-tifel tas-santa kien jixbhu. Imma meta xħin kienu għarkopptejhom qal bil-biċċa lil Salvu Desira, dan daħaq bih u wiegħbu li t-tifel tas-santa kellu xuxtu mimxuta pulit, waqt li xagħar Pullu kien dejjem mqanfed bil-ħakk tal-qamel. Imbagħad Pullu ħataf s-santa ta' Salvu Desira u ċarrathielu fi tnejn. Salvu beżaqlu fuq il-pavru tal-ġlekk minn lewn il-ħalib u waqt li s-superjur tal-mużew qagħad iredden r-ringrazzjament u jaqleb għajnejh, Pullu u Salvu Desira nfexxew iġebbd u xagħar xulxin, jaqilbu s-siġġijiet u jwerwru lit-tfal ta' madwarhom. Imbagħad ommu tellgħetu mhux biss mill-widna tax-xellug u tal-

lemin, imma ġriet warajh mad-dar kollha, mill-intrata sa wara l-bieb tal-bejt, tferfer f'idejha l-ġlegg daqs nitfa li mal-ħalib ta' lewnu kien żdiedlu ħafna tè u kafè. Meta sa fl-aħħar Pullu sab ruħu waħdu fuq t-turretta tal-bejt, ħareġ minn ħobbu s-santa mgħaffġa u qagħad jillixxja u jirraġa xuxtu biex tiġi tixbah lix-xagħar pulit tat-tfajjel għarkopptejh.

Pullu xtara l-mutur meta martu kienet ilha tqila b'Mena sitt xhur. Waqqfu fuq l-bankina, quddiem l-bieb u riedha toħroġ tarah. Imma Rafela qaltli li maridiċċ tara l-mewt pparkjata u fakkritu fil-makna tal-ħasil li kienet xebgħet tistenna. Imbagħad Pullu ħataf l-qasrija tal-felċi minn fuq il-gastra u qalibha wiċċha l-isfel fl-intrata. Rafela qagħdet timsaħ il-ħamrija u d-dmugħ u titlob lix-xjaten iġorruh waqt li Pullu ta' skoss fuq il-pedala u l-mutur infexx jisgħol u jqaħqaħ u ġarru miegħu ġo daħna riħa ta' kubrit.

It-triq maħnuqa bit-tfal. Kollha qed jistennew il-qampiena ddoqq u r-rixtellu tal-iskola jinfetaħ. Sadattant Pullu għandu biżżejjed ħin biex itajjar nofs tużżana bagalji tal-injam minn idejn sħabu, jagħti gambetta lil Kelinu Buttigieg, jidħol ipixxi bejn il-bieb u l-antiporta ta' oħt Dun Manwel u jobżoq fuq il-ġelat li għadu kemm xtara Aldo tas-Sur Zammit. Darba Kelinu Buttigieg kien lest għalih. Hekk kif il-gambetta xeħtitu mal-art, ħataf sieg Pullu u gidem b'saħħtu kollha. Imma Pullu kien pront ħataflu l-kuzakk u beda jagħfas u jobrom. F'salt wieħed l-gidma ta' Kelinu nbidlet f'sogħla u taqligħ. Dakinhar, fil-bieb ta' oħt Dun Manwel, mal-awrina żdiedet roqgħa remettar.

Qam jìgri minn taħt il-fanal mitfi. Riesqa oħra twerżaq it-tajers. Imma lanqas tatu żmien joħroġ f’salib it-toroq. Għosfrot. Imma l-għala l-ebda mutur ma jrid jobdih? U meta ġejja tixgħel dak in-nitfa ta’ fanal? Ilbieraħ ġiet xegħlitu u waqfet tgedwed. Jew forsi dak kien ġimgħa ilu. Salvu kellu raġun. Hemm araha... xuxtu dejjem mqanvda. Ma jistax ikun li tixbah lil tat-tfajjel għarkopptejh.

Dakinhar li twieldet Mena, Pullu kien gara l-platt tal-għaġin mal-ħajt. Il-madum mgħakkar tal-kċina kien beka bikja spagetti u zalza tat-tadam. Zalza mingħajr ġobon maħkuwk. Kien imissha drat Rafela li l-għaġijn ma kienx jista’ jnizzlu mingħajr burraxka ġobon maħkuk. U bil-wiċċ tost kollu tiġi tgħidlu li nsiet tmuwir tixtri. Imbagħad daħlu l-ġirien iżommuh, ġabru x-xaqquwf tal-platt u mesħu l-bikja kollha minn mal-ħajt. Pullu telaq lejn il-kazin u daħlet minfloku l-qâbla. Xorob tużana bira sa ma żaqui ntefġet ballun u deherlu li qed jisma’ ‘l Rafela twerżaq u theżzeż il-ħadid tat-tastiera.

Salvu Desira xtara Morris 1000 *second hand*. Sprenjaha sewda, ramalha bamper ġdid u waħħal santa tar-redentur mal-ħġieġa. Meta pparkjaha quddiem il-kazin kulħadd ħareġ jaraha u qal li qisha ġdida. Imma malli Salvu rikeb fiha u telaq, Pullu startja l-mutur u rħielha għal warajh. Beda jsuq mkaħħal miegħu u jiħhol iserrep quddiemu. U Salvu Desira daqqa jagħfas l-brejk u daqqa l-gas u r-redenitur iżebeġ mwerwer minn taħt is-salib. Ġimgħa

wara Salvu nesa l-karozza miftuħa. Sab s-santa mċarrta min-nofs u ċarċira awrina minn mas-sijt tas-sewwieq għal fuq it-tapit.

Mena kienet tberraq għajnejha, tross wiċċha mal-ħġieġ tat-tieqa u tinfexx tredden:

“Ix-xita. Ma... x-xita... x-xita... x-xita!”

Rafela tipprova taqlagħha minn mat-tieqa u tnewlilha kisra ħobż bil-ġam.

Imma Mena ma tkun trid taf b’xejn.

“Ix-xita. Ma... x-xita...!”

“Iva... imma issa daqt tiskot. Dejjem hekk għamlet!”

Iżda hemm kienet tibqa’, mkaħħla mat-tieqa, tonfoħ fuq il-ħġieġa u tberraq għajnejha, tittama u tistenna li l-ajru jiftaħ. U jekk mbagħad tfaqqa’ xi ragħda, Mena kienet isodd widnejha u twerżaq. Imma tibqa’ mkaħħla mal-ħġieġa mtappna. Meta mbagħad jibbnazza, forsi siegħa wara, jew l-għada jew wara tlitt ijiem, Mena kienet titlob lil ommha tlestilha kisra ħobż bil-ġam u tfittex roqgħa xemx li fiha tkun tista’ toqgħod ddur tond b’għajnejha magħluqin, tgħolli jdejha t-tnejn l-fuq bil-kisra ħobż midluka, u toqgħod tidbissem u tgedwed:

“Ħobż bil-ġam u ħafna xemx. Ħobż bil-ġam u ħafna xemx!”

U taf tqattaghlek il-jum kollu tilgħab max-xemx, toffrilha d-debħa ta' ħobż bil-
gam, kultant tnaqqar farka, tiżfen farka u ddur tont bil-lajma b'għajnejha
magħluqin sa ma tiekol il-kisra kollha u x-xemx tinżel.

Pullu waqaf bil-pinzel tal-leħja ċċassat. Għadda idu x-xellugija darba u tnejn
minn fuq xuxtu. Imbagħad mess l-mera. Il-barbetti kienu bojod. Ix-xagħar ta'
wara widnejh kien abjad ukoll. Beda jdur u jintlewa biex jipprova jara x-xagħar
ta' wara għonqu. Kien ċert li dan ukoll kien bjadlu. Imma dan kif jibjad hekk
mil-lejl għan-nhar? Ta daqqa ġo nofs il-mera bil-maqbad tal-pinzel u fil-pront
tfaċċaw iharsu lejh tużżana bċejjeċ ta' uċuħ bil-barbetti bojod u b'ħafna tikmix
taħt l-għajnejn. Hareġ mill-kamra tal-banju bla ma qaxxar l-leħja, tajjar l-ħobż
bil-gam minn idejn Mena u telaq fuq l-mutur. Fetaħ il-buttuni tal-qmis u
pponta sidru l-quddiem. Moppa suf abjad dehret titriegħet mar-riħ. Xtaq isib
eluf ta' bagalji xi jsabbad u ġelati fuq xiex jobżoq u santi kbar xi jċarrat. Imma l-
każin kien battal.

Mena ġabred il-ħobż mill-art u kilitha bit-trab b'kollox. Mal-aħħar gidma x-
xemx daħlet u beda tiela' s-sħab. Mat-tlieta l-ajru għaqad u nfetħu bwieb s-
sema. Pullu telaq jdur bil-mutur, bil-buttuni tal-qmis miftuħin kollha u b'sidru
kurazza l-quddiem. Lemaħ lil Salvu Desira wieqaf imgeddes ġol-Morris 1000
taħt il-ħajt. U sarbut ta' karożza weqfin u rredikolati minn ħalba xita. Imma hu
minkejja l-bjuda ta' xuxtu xorta jgħaddi bil-mutur jtajjar mewġa ilma maħmuġ
u jżid il-gas u jitmejjel bħal dgħajsa tal-qluġħ ma' kull *roundabout*.

“Ix-xita. Ma... x-xita!”

Issa Rafela giet tixgħel il-fanal. Did-darba gābet magħha lil Mena. Illum, ix-xemx u Mena għandhom xalata. Mal-ħobż bil-ġam Mena għandha f’idejha erba’ f’juriet.

“Xi ġralha Mena?” staqsa Pullu lil martu. “Dan kif twalet hekk f’salt? Meta ġejtu jumejn ilu kienet daqs nitfa!”

Imma fil-pront Pullu sema’ riesaq il-ħozż ta’ *silencer* mtaqqab. Halla lil Rafela tgedwet waħidha quddiem il-fanal u hu ħareġ jigr i f’salib it-toroq. Qagħad preċiż f’nofs it-triq b’idejh miftuħin beraħ. Il-ħoss beda joqrob u jitqawwa. Pullu baqa’ skantat. Karozza ġdida, b’geddumha twil u erba’ fanali. U wara l-istering kien hemm Salvu Desira... jidbissem u jagħfas il-gas. Kien ġej dritt għal fuqu. Pullu beda jaqbez u jxejjer idejh. U Salvu Desira kompli jidbissem... dritt għal fuqu... u baqa’ sejjer. Bħas-soltu.

Pullu reġa’ lura mgħaddab lejn ir-rokna ta’ taħt il-ħajt. La kien hemm Mena u lanqas Rafela. Il-fanal kien mitfi u l-fjuri ta’ Mena mqarqcin u mgħawġin gang. Il-wiċċ ovali ta’ fuq l-irħama kien għadu b’xagħru mqanfed mingħajr l-ebda ħjut ta’ bjuda. Pullu ntelaq kobba fl-art u qagħad jgħaqqad il-ponijiet u jidgħi.

“Kieku mqar tagħtuni mutur, nurikom jien! Nurikom jien!”

Adattata min-novella ‘Taħt Fanal Mitfi’ ta’ Trevor Żahra

Ir-Regoli tal-Kitba Maltija fil-Prattika

Iċ-Ċertifikat fil-Qari tal-Provi bil-Malti